

Četrtek, 4. oktober 2018

P8_TA(2018)0377

Množična samovoljna pridržanja Ujgurov in Kazahov v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. oktobra 2018 o množičnih samovoljnih pridržanjih Ujgurov in Kazahov v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang (2018/2863(RSP))

(2020/C 11/06)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razmerah na Kitajskem, zlasti tistih z dne 26. novembra 2009 o Kitajski: pravice manjšin in uporaba smrtne kazni ⁽¹⁾, z dne 10. marca 2011 o razmerah in kulturni dediščini v Kašgarju (avtonomna ujgurska regija Xinjiang) ⁽²⁾, z dne 6. julija 2017 o primeru Nobelovega nagrajenca Lia Xiaoboja in Lee Ming Cheja ⁽³⁾, z dne 15. decembra 2016 o primerih tibetanske budistične akademije Larung Gar in Ilhama Tohtija ⁽⁴⁾ ter 12. septembra 2018 o odnosih med EU in Kitajsko ⁽⁵⁾,
  - ob upoštevanju 36. člena ustave Ljudske republike Kitajske, ki vsem prebivalcem zagotavlja pravico do svobode veroizpovedi, in člena 4, ki brani pravice narodnostnih manjšin,
  - ob upoštevanju strateškega partnerstva med EU in Kitajsko, ki je začelo veljati leta 2003, in skupnega sporočila Evropske komisije in Evropske službe za zunanje delovanje Parlamentu in Svetu z dne 22. junija 2016 o elementih nove strategije EU za Kitajsko (JOIN(2016)0030),
  - ob upoštevanju 36. kroga dialoga o človekovih pravicah med EU in Kitajsko, ki je potekal 9. in 10. julija 2018 v Pekingu,
  - ob upoštevanju pripomb iz govora visoke komisarke OZN za človekove pravice Michelle Bachelet na 39. zasedanju sveta OZN za človekove pravice 10. septembra 2018, v katerem je izrazila globoko zaskrbljenost nad taborišči „za prevzgojo“ in pozvala kitajsko vlado, naj sprejme neodvisne preiskovalce,
  - ob upoštevanju nedavnega pisma s splošnimi navedbami, ki ga je maja 2018 delovna skupina OZN o prisilnih in neprostovoljnih izginitjih poslala kitajski vladi, in v katerem je izrazila zaskrbljenost zaradi stalnega slabšanja položaja in povečanja števila naključno pridržanih Ujgurov,
  - ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah z dne 16. decembra 1966,
  - ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah iz leta 1948,
  - ob upoštevanju členov 135(5) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker bi moralo biti spodbujanje in spoštovanje splošnih človekovih pravic, demokracije in načela pravne države v središču dolgotrajnega odnosa med EU in Kitajsko, v skladu z zavezo EU, da bo pri svojem zunanjem delovanju podpirala ravno te vrednote, in izraženim interesom Kitajske, da bi jih vključila v svoj razvoj in mednarodno sodelovanje;
- B. ker so se razmere na področju človekovih pravic na Kitajskem nadalje poslabšale po nastopu na oblast predsednika Xi Jinpinga, saj je vlada postala bolj sovražna do mirnega nasprotovanja, svobode izražanja in svobode veroizpovedi ter pravne države;
- C. ker so se razmere v Xinjangu, kjer živi 11 milijonov Ujgurov in etničnih Kazahov, naglo poslabšale, odkar je popoln nadzor nad avtonomno ujgursko pokrajino Xinjiang postal prednostna naloga, razmere pa še dodatno zaostrujejo občasni teroristični napadi Ujgurov v tej pokrajini ali domnevno povezanih z njo;

⁽¹⁾ UL C 285 E, 21.10.2010, str. 80.

⁽²⁾ UL C 199 E, 7.7.2012, str. 185.

⁽³⁾ UL C 334, 19.9.2018, str. 137.

⁽⁴⁾ UL C 238, 6.7.2018, str. 108.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0343.

Četrtek, 4. oktober 2018

- D. ker je Odbor OZN za odpravo rasne diskriminacije podal oceno, da bi lahko bilo v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang pridržanih več deset tisoč do več kot milijonov Ujgurov, ne da bi bili uradno obtoženi ali bi jim bilo sojeno, pod pretvezo, da gre za boj proti terorizmu in verskemu ekstremizmu; ker bi to pomenilo največjo množično odvzete prostosti pripadnikom narodnostne manjšine na svetu v tem času;
- E. ker je tudi izvršna komisija ameriškega kongresa o Kitajski navedla, da obstajajo zanesljive informacije, da so bili Ujguri, Kazahi in druge predvsem muslimanske etnične manjšine v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang podvržene samovoljnemu pridržanju, mučenju, nezaslišanim omejitvam verske prakse in kulture ter da je sistem za digitalni nadzor tako razširjen, da spremlja vsak vidik vsakdanjega življenja, in sicer s pomočjo kamer za prepoznavanje obraza, skenerjev na mobilnih telefonih, zbiranja podatkov DNK ter obsežno in vsiljivo policijsko prisotnostjo;
- F. ker po poročilih pridržani bivajo v slabih razmerah, so podvrženi politični indoktrinaciji, vključno z obveznimi domoljubnimi tečaji, in so se prisiljeni odpovedati svoji etnični in verski identiteti; ker nedavna poročila govorijo o umrlih v priporu, tudi o samomorih;
- G. ker naj bi na tisoče otrok ločili od staršev, ki so samovoljno pridržani v taboriščih za pridržanje, in so nastanjeni v prenatrpanih sirotišnicah, čeprav je v taborišču priprt samo eden od staršev;
- H. ker je kitajska delegacija na zaslišanju pred OZN v Ženevi 13. avgusta 2018 zavrnila obtožbe izvedencev OZN, da zadržuje ujgurske muslimane v „taboriščih za prevzgojo“ v zahodni regiji Xinjiang; ker obstajajo obsežni dokazi o gradnji in širitvi teh taborišč;
- I. ker se je na nekatere tuje novinarje izvajal pritisk, naj ne poročajo o občutljivih vprašanjih, kot so človekove pravice Ujgurov in uporaba taborišč za pridržanje, v nekaterih primerih tudi z zavrnitvijo podaljšanja novinarskih akreditacij;
- J. ker nikjer na svetu prebivalstvo ni tako strogo nadzorovano kot v avtonomni ujgurski regiji Xinjiang; ker je regionalna vlada zaposlila več deset tisoč dodatnih pripadnikov varnostnih sil;
- K. ker „integrirana platforma za skupne operacije“ zbira podatke in tudi shranjuje dodatne podatke o prebivalstvu, vključno z potrošniškimi navadami, bančnimi aktivnostmi, zdravstvenim stanjem in profilom DNK vsakega prebivalca avtonomne ujgurske regije Xinjiang; ker se od muslimanov v regiji zahteva, da v svoje mobilne telefone namestijo vohunsko programsko opremo (ang. *spyware*), in ker je nenamestitev te opreme kaznivo dejanje;
- L. ker osebna pričevanja in verodostojne akademske raziskave kažejo na namerno osredotočanje na Ujgure, ki imajo vezi z ljudmi v tujini, in na tiste z verskimi prepričanji;
- M. ker se na številne Ujgure v tujini izvaja pritisk, naj se vrnejo na Kitajsko, kar pogosto podpirajo države gostiteljice; ker so kitajska veleposlaništva v tujini številnim Ujgurom zavrnila podaljšanje potnega lista, kar jim povzroča negotovost glede dela in študija;
- N. ker kitajska vlada rutinsko zavrača prošnje delovne skupine za prisilna in neprostovoljna izginotja (WGEID) in visokega komisarja OZN za človekove pravice ter duih posebnih postopkov OZN, da bi v Xinjiang poslala neodvisne preiskovalce;
- O. ker je bil ujgurski profesor ekonomije Ilham Tohti januarja 2014 pridržan, 23. septembra 2014 pa obsojen na dosmrtno zaporno kazen na podlagi obtožbe o domnevnem separatizmu; ker je bilo zaradi sodelovanja z njim pridržanih in nato na zaporno kazen od treh do osem let obsojenih tudi sedem njegovih nekdanjih študentov; ker je Ilham Tohti vedno zavračal separatizem in nasilje in iskal spravo, ki naj temelji na spoštovanju ujgurske kulture;
1. je zelo zaskrbljen zaradi vse bolj represivnega režima, s katerim se soočajo različne manjšine, zlasti Ujguri in Kazahi, saj se ustavna jamstva za njihove pravice do svobodnega kulturnega izražanja in verske svobode, svobode govora in izražanja ter do mirnega zbiranja in združevanja še dodatno omejujejo; zahteva, da oblasti spoštujejo te temeljne svoboščine;

Četrtek, 4. oktober 2018

2. poziva kitajsko vlado, naj takoj izpusti številne samovoljno pridržane pripadnike ujgurske in kazaške manjšine, naj zapre vsa taborišča in centre za pridržanje ter naj pridržane osebe tako in brez pogojevanja izpusti; je zelo zaskrbljen zaradi številnih obtožb o slabih razmerah, mučenju in umiranju v taboriščih; želi opomniti kitajske oblasti, da ustanove za prevzgojo nimajo pravne podlage;
3. se je z zaskrbljenostjo seznanil s poročili, da so v taboriščih umrli Muhamed Salih Hadžim, Abdulnehed Mehsum, Ajhan Memet in drugi starejši ujgurski akademiki in voditelji skupnosti;
4. je zelo zaskrbljen zaradi ukrepov, ki jih izvaja država za zagotavljanje „celovitega nadzora“ nad regijo, in sicer z vzpostavitvijo kitajskega sistema za elektronski nadzor „Skynet“ na pomembnih mestnih območjih, nameščanjem sledilnikov GPS na motorna vozila, uporabo optičnih bralnikov za prepoznavanje obrazov na kontrolnih točkah ter železniških postajah in bencinskih servisih ter dejavnostmi sinkiangške policije za zbiranje vzorcev krvi za dodatno razširitev kitajske podatkovne zbirke DNK;
5. poudarja, da sta vladni nadzor in prisilno množično zbiranje podatkov o državljanih prvenstveno usmerjena proti Ujgurom, Kazahom in drugim narodnostnim manjšinam, ki so zaradi tega tudi najbolj prizadete, to pa je kršenje mednarodnopravne prepovedi diskriminacije;
6. poziva kitajsko vlado, naj družinam prizadetih dovoli vpogled v vse podrobnosti prisilnih izginotij v Xinjiangu, vključno z njihovimi imeni, kraji, kjer se nahajajo, in trenutnim stanjem;
7. je zelo zaskrbljen glede kitajskega zakona za boj proti terorizmu (iz leta 2015) in uredbe o odpravljanju ekstremizma, ki vključujeta presplošne opredelitve terorističnih dejanj; zato poziva Kitajsko, naj jasno razločuje med miroljubnim nestrinjanjem ter nasilnim ekstremizmom;
8. ponovno poziva kitajsko vlado, naj nemudoma in brezpogojno izpusti ujgurskega akademika Ilhama Tohtija in vse druge, ki so pridržani izključno zaradi miroljubnega uveljavljanja svobode izražanja, ter v pričakovanju njihove izpustitve poziva Kitajsko, naj jim zagotovi reden, neomejen dostop do družin in odvetnikov, ki si jih bodo sami izbrali; poleg tega poziva k izpustitvi Elija Mamuta, Hailaiteja Nijazija, Memetjana Abdulo, Abduhelila Zununa in Abdukerima Abduvelija, kot je EU pozvala med 36. krogom dialoga o človekovih pravicah med EU in Kitajsko v Pekingu 9. in 10. julija 2018;
9. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD) in države članice, naj pozorno spremljajo spreminjajoče se razmere na področju človekovih pravic v Xinjiangu, vključno z vse ostrejšo represijo Ujgurov, Kazahov in drugih narodnostnih manjšin, ter naj najvišji ravni kitajske vlade pošljejo odločno sporočilo, da konča groteskno kršenje človekovih pravic;
10. poziva kitajske organe, naj novinarjem in mednarodnim opazovalcem omogočijo prost, neoviran dostop v provinco Xinjiang;
11. želi spomniti, da je pomembno, da EU in države članice v stikih s kitajskimi oblastmi opozarjajo na vprašanje kršitev človekovih pravic v Xinjiangu, tudi na ravni voditeljev, v skladu z zavezo EU, da bo v svojem odnosu s to državo nastopala odločno, jasno in enotno, tudi med letnimi dialogi o človekovih pravicah in na prihajajočem vrhunskem srečanju med Evropo in Azijo;
12. je zelo zaskrbljen zaradi poročil, da kitajski organi nadlegujejo Ujgure v tujini in jih poskušajo prepričati, da ovajajo druge Ujgure, se vrnejo v Xinjiang ali da o razmerah tam ne govorijo, včasih tudi tako, da pridržijo njihove sorodnike;
13. pozdravlja odločitev Nemčije in Švedske, da prekineta vračanje Ujgurov, Kazahov in drugih turško govorečih muslimanov na Kitajsko, saj jim tam grozijo samovoljno pridržanje, mučenje ali drugo slabo ravnanje, ter poziva vse ostale države članice, naj sledijo temu zgledu ter pospešeno obravnavajo prošnje za azil turško govorečih muslimanov, ki tvegajo prisilno vrnitev na Kitajsko; nadalje poziva države članice EU, naj se po potrebi sklicujejo na nacionalno zakonodajo pri preiskavah ustrahovanja turško govoreče muslimanske skupnosti v Evropi;
14. želi Kitajsko spomniti na njene obveznosti na področju človekovih pravic, saj je podpisala vrsto mednarodnih pogodb o človekovih pravicah, in zato opozarja, da se od Kitajske pričakuje izpolnjevanje teh zavez;
15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter vladi in parlamentu Ljudske republike Kitajske.